

پیمان امنیت مشترک ایران، افغانستان و ترکیه - نیات دولت لندن از آن

22 اپریل 1926 (دوم اردیبهشت 1305 هجری خورشیدی) میان ایران، ترکیه و افغانستان یک پیمان امنیت مشترک به امضاء رسید که برخی مورخان نوشته اند سیاست انگلستان پشت سر آن بود که در آن زمان یک قدرت بزرگ جهانی و استعمارگر شماره یک بشمار می رفت. به باور این مورخان، قرارداد پاریس که به موجب آن دولت تهران حاکمیت خود بر هرات و مناطق غربی افغانستان را واگذار کرد، سارشنامه ای مشروط است و در مواردی دست ایران را در فرستادن نیروی نظامی به هرات باز گذارده و هدف لندن از پیمان دوستی اپریل 1926 سه کشور، گرفتن تایید ضمنی دیگری از دولت تهران مبنی بر برسمیت شناختن استقلال افغانستان (تجزیه ایران) بود. این پیمان در تهران و در خانه محمدعلی فروغی نخست وزیر وقت توسط نمایندگان سه کشور امضاء شد. فروغی (ذکاء الملک) ماه بعد از نخست وزیری برکنار شد ولی در کابینه بعدی این ادیب را وزیر جنگ کردند! در این فاصله رضا شاه سرگرم برگزاری مراسم تاجگذاری خود بود.

به نظر پاره ای دیگر از مورخان که درباره پیمان امنیت مشترک سه کشور تحقیق کرده اند، هدف انگلستان از تشویق سه کشور به امضای این پیمان، ایجاد یک سد در برابر سرایت تفکر سوسیالیسم روسیه شوروی به جنوب بود که سلطه و نفوذ مسکورا به دنبال داشت. همچنین دولت لندن که همواره نظر خاص به افغانستان داشته است می خواست که از دعاوی احتمالی ایران نسبت به آن سرزمین پیشگیری کرده باشد. ایجاد افغانستان از تجزیه ایران، عمدتاً با بازی های انگلستان صورت گرفته بود.

نظرات «کانت» برای ایجاد جامعه ای بهتر

ایمانوئل کانت Immanuel Kant اندیشمند آلمانی 22 اپریل 1724 در کالینینگراد به دنیا آمد و هشتاد سال عمر کرد. در آن زمان، کالینینگراد جزئی از پروس (آلمان) بود که اینک متعلق به روسیه فدراتیو است. «کانت» در ژوئن 1795 اثر خود «صلح پایدار» را منتشر کرد.

کانت در زمانی از ضرورت دمکراسی برای تأمین و تضمین حقوق اساسی مردم و پیشرفت کشورها و استفاده از همه مغزها برای خدمت به جامعه سخن به میان آورد که کشورهای اروپای قاره ای از جمله آلمان (پروس) نظام فئودالی و شبه استبدادی داشتند. کانت در کتاب «صلح پایدار» نوشته است که اگر دمکراسی در یک جامعه تحقق یابد خالق افرادی خواهد بود که در نهایت دقت، و رعایت منطق و منافع جامعه به تصمیم گیری خواهند پرداخت. تصمیمات دولتی - جز در مورد عملیات نظامی - باید علنی باشد و انتشار یابد تا اصحاب نظر به موقع اظهار نظر کنند و پیشنهاد اصلاحی دهند.

کانت می گوید: پنهان کاری دولت است که باعث مخالفت، نفاق و حتی نزاع می شود. به باور کانت، مبارزه برسر کسب قدرت بزرگترین آفت یک جامعه است. دولت های معاند خارجی ممکن است از چنین مبارزه داخلی سوء استفاده کنند آن را دامن بزنند که جنگ- داخلی یا خارجی- در جهت منافع مردم نیست.

«کانت» همانند کوروش بنیادگذار ایران که دو هزار و سیصد سال پیش از او می زیست عقیده داشت که برای پایان یافتن برخورد ملل با هم و قطع توطئه بر ضد یکدیگر و استفاده بهینه ملل از امکانات اقتصادی کره زمین باید کشورها با حفظ حاکمیت ملی و آزادی عمل، یک اتحادیه (نوعی حکومت جهانی) به وجود آورند که در این صورت دمکراسی در هر یک از اعضای اتحادیه که دیگر نگران سیاست خارجی، منازعه، و تجارت خارجی نیست به کمال خواهد رسید و نیکبختی بشر تأمین خواهد شد.